

Innst. 421 S

(2012–2013)

Innstilling til Stortinget fra Stortingets presidentskap

Innstilling fra Stortingets presidentskap om endringer i tilskuddet til partigruppene på Stortinget

Til Stortinget

1. Innledning

Stortingets presidentskap fremmer i denne innstillingen forslag om endringer i fordelingen av gruppestøtten. Presidentskapet fremmer også forslag til endringer i retningslinjer for bruk av tilskudd til partigruppene fastsatt 9. oktober 2006, jf. Innst. S. nr. 241 (2005–2006).

2. Bakgrunn

Presidentskapet nedsatte i april 2012 et utvalg for å se på tilskuddsordningen for stortingsgruppene. Utvalget skulle se på utmåling og fordeling av tilskuddene samt retningslinjene for bruk av tilskuddet. Utvalget ble bedt om å legge fram sine anbefalinger slik at eventuelle endringer kunne bli innarbeidet i retningslinjene med virkning fra neste stortingsperiode.

Presidentskapet oppnevnte Per-Kristian Foss (H) som leder av utvalget. Utvalgets øvrige medlemmer har vært Martin Kolberg (A), Anders Anundsen (FrP), Jan Tore Sanner (H), Heidi Sørensen (SV), Janne Sjelmo Nordås (Sp), Line Henriette Holten Hjemdal (KrF) og sekretariatsleder Ingvild Boe Hornburg (V).

Utvalget leverte en enstemmig rapport til presidentskapet 16. april 2013. Presidentskapets til-

råding i denne innstillingen er i tråd med utvalgets anbefalinger.

3. Fordeling av gruppestøtten

3.1 Gjeldende fordeling

Stortinget gir tilskudd til partigruppene som er på Stortinget. Stortinget har vedtatt retningslinjer for bruk av tilskudd, jf. Innst. S. nr. 241 (2005–2006). Tilskuddet til partigruppene ble fastsatt ved behandlingen av Innst. S. nr. 340 (2000–2001). Tilskuddet gis som grunntilskudd, representanttilskudd og opposisjonstilskudd. Grunntilskuddet ble fastsatt til 1,2 mill. kroner, representanttilskuddet til kr 400 000 per representant. Opposisjonstilskuddet tilsvarte grunntilskuddet. Imidlertid ble dette differensiert ut fra partigruppens størrelse. Grupper med fem eller flere representanter ble tilstått et fullt opposisjonstilskudd og grupper med tre eller fire representanter ble tilstått et halvt grunntilskudd. Fra 1. oktober 2009 ble reglene endret slik at også partier med to representanter mottar et halvt opposisjonstilskudd. Den gruppen som har presidentvervet, får i tillegg dekket et beløp tilsvarende 50 pst. av en rådgiverstilling i lønnstrinn 55 for arbeidstakere i staten.

Fra oktober 2011 ble reglene om årlig regulering av tilskuddet endret slik at 80 pst. knyttes til årslønnsveksten i staten slik den framgår fra Det tekniske beregningsutvalget, og 20 pst. til konsumprisindeksen slik den framgår av Statistisk sentralbyrås beregninger. Gruppetilskuddet rundes av til nærmeste hele tusen kroner. Tidligere ble hele tilskuddet regulert tilsvarende årslønnsveksten i staten slik den framgår fra Det tekniske beregningsutvalget. Fra 1. mai 2013 er grunn- og opposisjonstilskuddet kr 2 436 616 per år, representanttilskud-

det kr 755 838 og rådgivertillegget på kr 258 379 per år.

3.2 Utvalgets vurderinger og anbefaling

3.2.1 Kostnadsrammen

Utvalget viser til at budsjettet for gruppetilskuddet er usikkert, spesielt i valgår. I 2013 er det budsjettet med uendret mandatfordeling etter valget, men lagt inn et tillegg for å dekke merutgifter til partigrupper som reduseres i størrelse. (Disse beholder sitt representantbaserte tilskudd ut året før det tilpasses valgresultatet). Tilskuddets størrelse vil også kunne variere, til dels mye, dersom antall grupper blir endret og antall i opposisjon blir endret.

Tabell 1 viser fordeling av tilskudd etter dagens regler og Stortingets nåværende sammensetning.¹

GJELDENDE MODELL

Felles	A	FrP	H	KrF	Sp	SV	V	Totalt	
Antall representanter	64	41	30	10	11	11	2	169	
Sats jan 2013	i kr								
Grunntilskudd	2 357 407	2 357 407	2 357 407	2 357 407	2 357 407	2 357 407	2 357 407	16 501 849	
Opposisjonstilskudd	2 357 407	0	2 357 407	2 357 407	2 357 407		1 178 704	8 250 925	
Representanttilskudd	731 268	46 801 130	29 981 974	21 938 030	7 312 677	8 043 944	8 043 944	1 462 535	123 584 234
Rådgivertilskudd, 1/2 ltr 55 + 14,1 % arb.g.avgift	258 379	258 379	0	0	0	0	0	0	258 379
Beregnet årlig tilskudd 2012 før lønns- og prisregulering	49 416 916	34 696 788	26 652 844	12 027 491	10 401 351	10 401 351	4 998 646	148 595 386	

Tabell 2 viser fordeling av tilskudd etter dagens regler, men med et annet valgresultat.² Ved det tenkte valgresultat øker kostnadene med om lag 2,8 mill. kroner. I tillegg vil kostnadene ytterligere kunne øke dersom regjering dannes av færre partier enn dagens trepartiregjering.

Forutsetningen om at kostnadene ikke skal økes tar utgangspunkt i dagens budsjett og ut fra dagens sammensetning i Stortinget. Utvalget mener likevel at den totale kostnadsrammen kan økes med om lag 1 mill. kroner.

¹ Tilskuddssatsene i tabellene er gjeldende satser per 1. mai 2012.

² Meningsmåling, januar 2013 <http://www.nationen.no/f/politiskbarometerfebruar2013.pdf>

GJELDENDE MODELL, annen sammensetning storting

Felles	A	FrP	H	KrF	Sp	SV	V	Rødt	Totalt	
Antall representanter	49	31	59	10	2	8	9	1	169	
Sats jan 2013	i kr									
Grunntilskudd	2 357 407	2 357 407	2 357 407	2 357 407	2 357 407	2 357 407	2 357 407	2 357 407	18 859 256	
Opposisjonstilskudd	2 357 407	0	2 357 407	2 357 407	2 357 407		2 357 407		9 429 628	
Representanttilskudd	731 268	35 832 115	22 669 297	43 144 792	7 312 677	1 462 535	5 850 141	6 581 409	731 268	123 584 234
Rådgivertilskudd, 1/2 ltr 55 + 14,1 % arb.g.avgift	258 379	258 379	0	0	0	0	0	0	0	258 379
Beregnet årlig tilskudd 2012 før lønns- og prisregulering	38 447 901	27 384 111	47 859 606	12 027 491	3 819 942	8 207 548	11 296 223	3 088 675	152 131 497	

Viser at tilskuddsbehovet kan bli større ved en annen sammensetning

Opposisjonstilskuddet vil endres ved et regjeringsskifte

3.2.2 Modellene

Utvalget har sett på ulike modeller for beregning og fordeling av gruppestøtten.

Utvalget har sett på to modeller der representanttilskuddet differensieres slik at gruppestørrelser opp til et bestemt antall utløser mer i tilskudd enn de over dette antallet, et knekkpunkt. Under vises en modell der knekkpunktet er ved 5 representanter og en modell der knekkpunktet er ved 30 representanter. Utvalget har også sett på en modell som ikke innebærer et knekkpunkt ved fordelingen av representanttilskuddet, men som derimot kun innebærer en økning av grunntilskuddet. Den fjerde og siste modellen utvalget har sett på, er en modell der både grunntilskuddet og opposisjonstilskuddet økes.

For å vise konsekvensene av endring i gruppestøtten er det tatt utgangspunkt i dagens sammensetning i Stortinget. Dette gir en illustrasjon på hvilke utslag omfordelingen vil få for partigrupper av ulik størrelse.

3.2.3 Knekkpunktmodellene – modell 1 og 2

Administrasjonen har på vegne av utvalget beregnet mange ulike former for knekkpunkt. Både knekkpunkt ved lavt antall representanter, høyt, midt på treet og to og flere knekkpunkt i en og samme modell. Utvalget har ved dette erfart at ulike tilskuddsatser for x antall representanter over og under et knekkpunkt gir til dels store forskjeller i forhold til dagens nivå per gruppe og følgelig ikke er den best egnede måten å omfordele tilskuddet på. Ut fra et rettferdighetssyn gir ikke disse modellene et ønsket

resultat. Utvalget viser her modell 1 og 2 som innebærer et knekkpunkt på hhv. 30 og 5 representanter. Resultatene blir noe ulikt avhengig av hvor knekkpunktet legges og vil også avhenge av hvilke beløp som velges over og under knekkpunktet.

Dagens nivå på representanttilskuddet er ifølge Brørbyutvalget, som lå til grunn for Innst. S. nr. 340 (2000–2001), basert på at gruppene skal ha økonomiske ressurser til å lønne én rådgiver per representant samt noe midler til reisestøtte for å holde kontakt med EU/EØS. Grunntilskuddet skulle kunne gi rom for en basisbemanning på minst to medarbeidere.

Modell 1 med knekkpunkt ved 30 representanter viser at Venstre kan få et økt tilskudd med kr 237 000 og at Arbeiderpartiet kan få en reduksjon i tilskuddet med 7,7 mill. kroner. Med et knekkpunkt på 30 er det bare Arbeiderpartiet som får redusert sitt tilskudd, samtidig som det minste partiet ikke får nevneverdig mer i støtte. Høyre som regnes som et stort parti vil få en økning på hele 3,5 mill. kroner. Med modell 1 vil alle gruppene fremdeles kunne tilsette en rådgiver per representant, selv om en representant fra 31 og oppover kun utløser kr 400 000 i tilskudd.

Modell 2 med knekkpunkt ved 5 representanter vil kunne gi Venstre en større uttelling med en økning på 1,5 mill. kroner. Arbeiderpartiet vil måtte bære en reduksjon på 6,8 mill. kroner, Fremskrittspartiet 2,6 mill. kroner og Høyre om lag kr 690 000. Mellompartiene vil ved begge disse modellene få en økning i sine tilskudd. Med modell 2 vil alle gruppene fremdeles kunne tilsette én rådgiver per representant.

MODELL 1 – Representanttilskuddet differensieres, knekkpunkt ved 30 representanter

Felles	A	FrP	H	KrF	Sp	SV	V	Totalt	
Antall representanter	64	41	30	10	11	11	2	169	
Sats jan 2013 i kr									
Grunntilskudd	2 357 407	2 357 407	2 357 407	2 357 407	2 357 407	2 357 407	2 357 407	16 501 849	
Opposisjonstilskudd	2 357 407	0	2 357 407	2 357 407	2 357 407		1 178 704	8 250 925	
Representanttilskudd 1-30	850 000	25 500 000	25 500 000	25 500 000	8 500 000	9 350 000	9 350 000	1 700 000	105 400 000
Representanttilskudd fom. 31	400 000	13 600 000	4 400 000						18 000 000
Rådgivertilskudd, 1/2 ltr 55 + 14,1 % arb.g.avgift	258 379	258 379	0	0	0	0	0	0	258 379
Beregnet årlig tilskudd 2012 før lønns- og prisregulering	41 715 786	34 614 814	30 214 814	13 214 814	11 707 407	11 707 407	5 236 111	148 411 153	
Differanse sammenlignet med gjeldende modell	49 416 916	34 696 788	26 652 844	12 027 491	10 401 351	10 401 351		148 595 387	

Modell 2 – Representanttilskuddet differensieres, knekkpunkt ved 5 representanter

Felles		A	FrP	H	KrF	Sp	SV	V	Totalt
Antall representanter	Sats jan. 2013	64	41	30	10	11	11	2	169
		i kr							
Grunntilskudd	2 357 407	2 357 407	2 357 407	2 357 407	2 357 407	2 357 407	2 357 407	2 357 407	16 501 849
Opposisjonstilskudd	2 357 407	0	2 357 407	2 357 407	2 357 407			1 178 704	8 250 925
Representanttilskudd 1-5	1 500 000	7 500 000	7 500 000	7 500 000	7 500 000	7 500 000	7 500 000	3 000 000	48 000 000
Representanttilskudd fom. 6	550 000	32 450 000	19 800 000	13 750 000	2 750 000	3 300 000	3 300 000		75 350 000
Rådgivertilskudd, 1/2 ltr 55 + 14,1 % arb.g.avgift	258 379	258 379	0	0	0	0	0	0	258 379
Beregnet årlig tilskudd 2012 før lønns- og prisregulering		42 565 786	32 014 814	25 964 814	14 964 814	13 157 407	13 157 407	6 536 111	148 361 153
Differanse sammenlignet med gjeldende modell		-6 851 130	-2 681 974	-688 030	2 937 323	2 756 056	2 756 056	1 537 465	

3.2.4 Økning i grunntilskuddet – modell 3

Utvalget har også vurdert en modell uten knekkpunkt, men med en generell økning av grunntilskuddet. En slik økning vil i utgangspunktet komme alle partiene til gode. Imidlertid vil en slik økning måtte finansieres ved å redusere representanttilskuddet, noe som innebærer en reduksjon i det samlede tilskuddet for de tre største partiene. Utvalget vurderte en økning til 4 mill. kroner i grunntilskudd for hvert parti ved denne modellen. Det betyr en reduksjon i representanttilskuddet med om lag kr 61 300 per representant. Representanttilskuddet skal likevel være i en størrelsesorden som gjør det mulig å tilsette en

rådgiver per representant. Det synes også å være en tendens at behovet for rådgivere synker med antall representanter. Ved en slik modell vil gruppene kunne ha en mer stabil grunnbemanning.

Ved eksemplet i denne modellen vil Venstre kunne få en økning i tilskuddet med 1,5 mill. kroner. Tilskuddet til Arbeiderpartiet vil bli redusert med 2,3 mill. kroner. I denne modellen kan imidlertid grunntilskuddets størrelse økes eller reduseres til ønsket omfordeling oppnås. Dette vil måtte innebære at representanttilskuddet må reduseres eller økes tilsvarende.

MODELL 3 – Økning i grunntilskuddet, representanttilskudd redusert

Felles		A	FrP	H	KrF	Sp	SV	V	Totalt
Antall representanter	Sats jan. 2013	64	41	30	10	11	11	2	169
		i kr							
Grunntilskudd	4 000 000	4 000 000	4 000 000	4 000 000	4 000 000	4 000 000	4 000 000	4 000 000	28 000 000
Opposisjonstilskudd	2 357 407	0	2 357 407	2 357 407	2 357 407			1 178 704	8 250 925
Representanttilskudd	670 000	42 880 000	27 470 000	20 100 000	6 700 000	7 370 000	7 370 000	1 340 000	113 230 000
Rådgivertilskudd, 1/2 ltr 55 + 14,1 % arb.g.avgift	258 379	258 379	0	0	0	0	0	0	258 379
Beregnet årlig tilskudd 2012 før lønns- og prisregulering		47 138 379	33 827 407	26 457 407	13 057 407	11 370 000	11 370 000	6 518 704	149 739 304
Differanse sammenlignet med gjeldende modell		-2 278 537	-869 381	-195 437	1 029 916	968 649	968 649	1 520 058	

3.2.5 Økning i grunn- og opposisjonstilskudd – modell 4 og 5

De siste modellene utvalget har vurdert er en modell der grunntilskuddet økes til 4 mill. kroner som under modell 3, og der opposisjonstilskuddet også økes noe. I tillegg til en generell økning innebærer forslaget fra utvalget at grupper med to eller flere representanter skal få fullt opposisjonstilskudd. Dette øker kostnadene noe, da grupper med to til fire repre-

sentanter i dag kun mottar et halvt opposisjonstilskudd.

Utvalget har vurdert to alternative måter å finansiere det økte opposisjonstilskuddet på. Enten ved å redusere representanttilskuddet for alle (modell 4) og et alternativ der økningen i grunntilskuddet finansieres ved å redusere representanttilskuddet for alle, men der økningen i opposisjonstilskuddet finansieres ved å redusere representanttilskuddet fra og med representant nr. 41 (modell 5).

MODELL 4 – Økt grunntilskudd, opposisjonstilskudd og redusert representanttilskudd

Felles	A	FrP	H	KrF	Sp	SV	V	Totalt
Antall representanter	64	41	30	10	11	11	2	169
Sats jan. 2013	i kr							
Grunntilskudd	4 000 000	4 000 000	4 000 000	4 000 000	4 000 000	4 000 000	4 000 000	28 000 000
Opposisjonstilskudd	3 000 000	0	3 000 000	3 000 000	3 000 000		3 000 000	12 000 000
Representanttilskudd	641 048	41 027 072	26 282 968	19 231 440	6 410 480	7 051 528	7 051 528	1 282 096
Rådgivertilskudd, 1/2 ltr 55 + 14,1 % arb.g.avgift	258 379	258 379	0	0	0	0	0	258 379
Beregnet årlig tilskudd 2012 før lønns- og prisregulering	45 285 451	33 282 968	26 231 440	13 410 480	11 051 528	11 051 528	8 282 096	148 595 491
Differanse sammenlignet med gjeldende modell	-4 131 465	-1 413 820	-421 404	1 382 989	650 177	650 177	3 283 450	

MODELL 5 – Økt grunntilskudd og opposisjonstilskudd, økt opposisjonstilskudd finansiert ved knekkpunkt ved 40

Felles	A	FrP	H	KrF	Sp	SV	V	Totalt
Antall representanter	64	41	30	10	11	11	2	169
Sats jan. 2013	i kr							
Grunntilskudd	4 000 000	4 000 000	4 000 000	4 000 000	4 000 000	4 000 000	4 000 000	28 000 000
Opposisjonstilskudd	3 000 000	0	3 000 000	3 000 000	3 000 000	0	3 000 000	12 000 000
Representanttilskudd	663 300	26 532 000	26 532 000	19 899 000	6 633 000	7 296 300	7 296 300	1 326 600
Representanttilskudd fom. 41	520 000	12 480 000	520 000					13 000 000
Rådgivertilskudd, 1/2 ltr 55 + 14,1 % arb.g.avgift	258 379	258 379	0	0	0	0	0	258 379
Beregnet årlig tilskudd 2012 før lønns- og prisregulering	43 270 379	34 052 000	26 899 000	13 633 000	11 296 300	11 296 300	8 326 600	148 773 579
Differanse sammenlignet med gjeldende modell	-6 146 537	-644 788	246 156	1 605 509	894 949	894 949	3 327 954	

3.2.6 Utvalgets anbefaling

Utvalget anbefaler modell 4, men konkluderte med at opposisjonstilskuddet ikke økes til 3 mill.

kroner, men til 2,5 mill. kroner. Representanttilskuddet foreslås satt til kr 660 000 per representant.

Fordelingen vil da se slik ut:

MODELL 4 – Økt grunntilskudd, opposisjonstilskudd og redusert representanttilskudd

Felles	A	FrP	H	KrF	Sp	SV	V	Totalt
Antall representanter	64	41	30	10	11	11	2	169
Sats jan. 2013	i kr							
Grunntilskudd	4 000 000	4 000 000	4 000 000	4 000 000	4 000 000	4 000 000	4 000 000	28 000 000
Opposisjonstilskudd	2 500 000	0	2 500 000	2 500 000	2 500 000		2 500 000	10 000 000
Representanttilskudd	660 000	42 240 000	27 060 000	19 800 000	6 600 000	7 260 000	7 260 000	111 540 000
Rådgivertilskudd, 1/2 ltr 55 + 14,1 % arb.g.avgift	258 379	258 379	0	0	0	0	0	258 379
Beregnet årlig tilskudd 2012 før lønns- og prisregulering	46 498 379	33 560 000	26 300 000	13 100 000	11 260 000	11 260 000	7 820 000	149 798 379
Differanse sammenlignet med gjeldende modell	-2 918 537	-1 136 788	-352 844	1 072 509	858 649	858 649	2 821 354	

3.3 Presidentskapets forslag til endringer

Presidentskapet foreslår at Stortinget vedtar en fordeling av gruppestøtten som i modell 4 over i punkt 3.2.6. Fra 1. mai 2013 er gruppetilskuddet regulert, jf. årslønnsveksten i staten og konsumprisindeksen. På bakgrunn av dette er satsene i presidentskapets forslag noe høyere enn det utvalget foreslo. Det foreslås at grunntilskuddet fastsettes til kr 4 134 400 per år, at opposisjonstilskuddet fastsettes til kr 2 584 000 per år og at representanttilskuddet fastsettes til kr 682 186 per representant per år.

Presidentskapet er av den oppfatning at modellen omfordeler tilskuddet på en hensiktsmessig måte. De minste og mellomstore gruppene tilgodeses med økt tilskudd. Økningen i tilskudd til de fire minste gruppene gir den konsekvens at tilskuddet til de tre største gruppene må reduseres. Modellen legger etter presidentskapets vurdering til rette for en rimelig reduksjon i tilskudd for disse partiene. Presidentskapet ser at en økning i grunntilskuddet er nødvendig for at alle partier på Stortinget, uavhengig av størrelse, skal kunne gi sine representanter den nødvendige parlamentariske støtte og å sikre en stabil grunnbemanning. Videre er det fornuftig å gi fullt opposisjonstilskudd til partigrupper med to eller flere representanter. I dag må en partigruppe ha fem eller flere for å få fullt opposisjonstilskudd. Grupper i opposisjon med én representant får ikke opposisjonstilskudd. Økning i opposisjonstilskuddet for de små partiene vil, etter presidentskapets vurdering, ytterligere støtte gruppens mulighet til å sikre et godt støtteapparat.

Presidentskapet viser til at den nye fordelingsmodellen innebærer at Arbeiderpartiets, Fremskrittspartiets og Høyres grupper får redusert sitt tilskudd. Tilskuddene vil også som følge av valget kunne endres for nevnte partigrupper og de øvrige partigruppene. Etter gjeldende regler, som videreføres, skal grupper som reduseres etter stortingsvalg opprettholde sitt grunn- og representantbaserte tilskudd ut året. Fra januar 2014 reduseres tilskuddet i tråd med det nye antallet representanter. Presidentskapet foreslår en overgangsordning for de gruppene som vil få et redusert tilskudd som følge av nye retningslinjer. Dette foreslås regulert slik at gruppene får videreført gjeldende tilskuddsberegning ut 2013 dersom det gir et høyere tilskudd enn ny beregningsmodell.

4. Retningslinjer for bruk av tilskudd

4.1 Gjeldende retningslinjer

Stortinget vedtok 9. oktober 2006 retningslinjer for bruk av tilskudd, Innst. S. nr. 241 (2005–2006). Stortinget vedtok endringer 27. mai 2009 (Innst. S. nr. 234 (2008–2009)), 19. november 2009 (Innst. 36 S (2009–2010)) og 11. november 2011 (Innst. 39 S (2011–2012)).

Retningslinjene gjelder all bruk av tilskudd fra Stortinget til stortingsgrupper og uavhengige representanter. Gruppetilskudd skal bare brukes til stortingsrelevant arbeid, herunder til drift av et nødvendig politisk og administrativt støtteapparat for stortingsgruppene, samt til anskaffelse av varer og gje-

nester som gruppene finner nødvendig for å ivareta sine funksjoner i Stortinget.

Partienes stortingsgrupper og uavhengige representanter er å betrakte som egne juridiske enheter med ansvar for eget personell og egen økonomi. Stortingsgruppene vedtar selv regler for sin økonomistyring. Det stilles krav til at stortingsgrupper og uavhengige representanter fører regnskap. Årlig regnskapsrapport sendes til presidentskapet innen 15. mai påfølgende år. Regnskapsrapporten skal følge kontantprinsippet og vise påløpte utgifter. Presidentskapet har gitt nærmere bestemmelser om regnskapsrapportens utforming, slik at rapportering skjer etter en ensartet mal.

Regnskapene til stortingsgruppene og uavhengige representanter skal årlig revideres av en statsautorisert revisor oppnevnt av Stortingets presidentskap. Revisjonsberetningen for hvert grupperegnskap framlegges for presidentskapet sammen med regnskapsrapportene. Regnskapsrapporten og revisjonsberetningen gjøres offentlig tilgjengelige når de fremmes for presidentskapet.

Retningslinjene har regler knyttet til beregning og utbetaling av tilskuddet. Retningslinjene regulerer også de tilfeller der partier i opposisjon går over i regjering og vice versa. Hvordan tilskuddet skal fordeles dersom en representant trer ut av sin stortingsgruppe og blir uavhengige, reguleres også. Likeså korrigeringer som følge av reduksjon i partigruppen i forbindelse med valg.

Retningslinjene regulerer også forhold til egen partiorganisasjon. Det skal være et klart skille mellom den offentlige støtten som går til partiorganisasjonene, og den støtten som bevilges over Stortingets budsjett til stortingsgruppene. Stortingsgruppen kan kun kjøpe enkelte bestemte tjenester fra egen partiorganisasjon. Dette gjelder lønnskjøring og regnskapsføring og internettsidetjenester som kan kjøpes fra egen partiorganisasjon etter vanlige satser. Honorarets størrelse må da presiseres i egen note i regnskapsrapporten. Reglene sier videre at ansatte i stortingsgruppene skal ha sin arbeidsplass i Stortinget og ikke i partiorganisasjonen sentralt eller ved partikontorer lokalt i distriktene. Det er likevel lagt til rette for at gruppene kan disponere personell noe friere i forbindelse med valgkamp.

Retningslinjene regulerer utgifter til reiser og arrangementer og hvilke godtgjørelser og naturalytelser som gruppen kan yte til representantene.

Retningslinjene inneholder et forbud mot at tilskuddet kan brukes til kjøp av politisk reklame for partier eller stortingsgrupper i media.

Gruppetilskuddet reguleres årlig, hvorav 80 pst. følger årslønnsveksten i staten slik den framgår fra Det tekniske beregningsutvalget, og 20 pst. reguleres med konsumprisindeksen slik den framgår av Statis-

tisk sentralbyrås beregninger. Gruppetilskuddet rundes av til nærmeste hele tusen kroner.

4.2 Utvalgets vurderinger og anbefaling

Utvalget har vurdert hvilke endringer som bør gjøres i retningslinjene for bruk av tilskuddet til partigruppene.

Utvalget mener det ikke er nødvendig med store endringer, kun behov for mindre justeringer for å gjøre retningslinjene tydeligere og noe romsligere med hensyn til bruken. Utvalget foreslår ikke endringer som gjør bruken mer fleksibel, men det åpnes opp for noen flere områder midlene kan benyttes til. Dette foreslås regulert i detalj som i dag. Utvalget finner det krevende å regulere tilskuddsbruken på en fleksibel måte som likevel er klar og ikke i seg selv bidrar til tolkninger som kan føre til behov for innstramning i form av et mer detaljert regelverk senere. Utvalget mener det er viktig å være bevisst på hvilke endringer som foreslås og hvilke konsekvenser dette kan gi. Dersom det foreslås endringer som fører til mer fleksibel bruk av støtten kan det gi uheldige utslag som åpner opp for å mistolke retningslinjene.

Utvalget foreslår å omstrukturere reglene i retningslinjene.

Utvalgets forslag til materielle endringer i retningslinjene framkommer under i punkt 4.2.1. Forslagene til strukturelle endringer er skjematisk satt opp i punkt 4.2.2.

4.2.1 Forslag til materielle endringer

4.2.1.1 FORMÅL

Utvalget har fått innspill om at formålet er noe uklart. For å tydeliggjøre tilskuddets formål foreslås det å flytte de leddene i gjeldende § 1 som ikke omhandler formål til andre bestemmelser. Gjeldende bestemmelse inneholder både formål, virkeområde, forbud mot politisk reklame, beregningsregler og ansvar for bruken av tilskuddet.

Utvalget er av den oppfatning at en formålsbestemmelse som er tydelig og beskriver tilskuddets formål på en god måte vil være til hjelp ved tolkning av etterfølgende bestemmelser. Forslaget til den nye formålsbestemmelsen fremhever at tilskuddet gis for at gruppene skal kunne drive sin virksomhet slik at stortingsrepresentantene kan utøve sitt stortingsverv. Utvalget foreslår at det i ny § 2 inntas et ledd som nærmere definerer begrepet «virksomhet» i formålsbestemmelsen.

I gjeldende retningslinjer er det presisert at det politiske og administrative støtteapparatet må være «nødvendig». Utvalget peker på at det er liten grunn til å tro at gruppene vil ha et støtteapparat som ikke er nødvendig. En slik presisering kan dessuten gi rom for tolkning om hvor grensen for hva som er nødvendig og ikke går. Det avgjørende må være at støtteapp-

paratet skal sette representantene i stand til å utøve sitt verv. Utvalget antar behovet kan være ulikt i de forskjellige gruppene. Dette må være opp til gruppene selv å vurdere.

I Brørby-utvalgets innstilling skriver de under punkt 4.2 om økt behov for ressurser til gruppene:

«Etter utvalgets oppfatning berører dette et så sentralt spørsmål som hvordan man skal sikre at Stortinget skal kunne ivareta sine oppgaver som lovgivende, bevilgende og kontrollerende organ. Hvis Stortinget, dvs. representantene og partigruppene, ikke står rustet til å møte stadig mer ressurssterke politiske aktører, og til å tilpasse seg nye aksjonsformer i og kanaler for det politiske arbeidet, risikerer man at viktige beslutninger fattes i andre fora.»

Videre uttalte utvalget under punkt 4.10 at

«... midlene er forutsatt brukt til avlønning av politiske rådgivere, og til å dekke relevante utgifter til støtte for representantenes arbeid.»

Utvalget mener at forslaget til ny formålsbestemmelse klarere angir at tilskuddet gis for at gruppene skal kunne støtte representantene i utøvelsen av sitt verv som stortingsrepresentant enn gjeldende formålsbestemmelse.

4.2.1.2 FORHOLD TIL EGEN PARTIORGANISASJON

Utvalget har vurdert hvilke endringer som kan myke opp reglene om forholdet til egen partiorganisasjon. Det har også kommet konkrete innspill om å legge til rette for kjøp av kommunikasjonstjenester og samarbeid om personalarbeid. Utvalget foreslår på bakgrunn av dette å utvide muligheten for kjøp av tjenester fra partiet. Konkret foreslås det at begrepet «internettjenester» erstattes med «kommunikasjonstjenester». Dette gir en mulighet til fortsatt å benytte tilskuddet til internettjenester, men det åpnes for at tilskuddet også skal kunne brukes til kjøp av kommunikasjonsbistand i form av f.eks. mediehandtering, digital kommunikasjon mv.

Det foreslås å åpne for at HR-tjenester kan kjøpes fra partiet. Noen HR-tjenester kan være egnet å dele på, mens andre HR-relaterte oppgaver er det naturlig å gjennomføre i stortingsgruppen. Den nærmere konkrete vurderingen av hvilke tjenester som det er naturlig å samarbeide om ved kjøp av tjenester bør det være opp til gruppene å vurdere.

Når det åpnes for kjøp av flere tjenester foreslår utvalget å regulere hva gruppen kan betale for tjenestene. Det foreslås å begrense prisen til å dekke kostnadene partiet har ved å yte slik bistand. I dag reguleres dette slik at tjenester kan kjøpes «etter vanlige satser». Utvalget er av den oppfatning at kjøp av tjenester fra partiet bør være på et kostnadsdekkende nivå for å unngå overføringer av midler til partiet, som ikke er tillatt etter første ledd. Gjeldende krav

om at honorarets størrelse skal presiseres i egen note i regnskapet videreføres.

Utvalget har diskutert om kravet til at de ansatte må ha kontor i Stortinget bør endres. Det var en viktig forutsetning for Brørby-utvalget at de ansatte hadde sin arbeidsplass i Stortinget. Dette var ansett som viktig for å kunne skille mellom den offentlige støtten partiorganisasjonen får og tilskuddet partigruppene får fra Stortinget.

Formålet med tilskuddet er å legge til rette for et støtteapparat for representantene. Det skulle tilsi at det er viktig at ansatte i gruppene er tilgjengelige for representantene ved utøvelsen av sitt stortingsverv. Ansatte i gruppene kan likevel ha en deltidsstilling i gruppene og en deltidsstilling i partiet, uten at dette kommer i konflikt med bestemmelsen. For å legge til rette for at personell kan ansettes enten i gruppen eller i partiet på full tid, istedenfor å dele på arbeidsgiveransvaret, er det foreslått å åpne for kjøp av flere administrative tjenester fra partiet, som kommunikasjons- og HR-tjenester. Bestemmelsen er heller ikke noe hinder for å få til hjemmekontorløsninger der det er aktuelt. Imidlertid foreslår utvalget at bestemmelsen endres noe. Utvalget er av den oppfatning at ansatte i gruppene som hovedregel skal ha sin arbeidsplass i Stortinget. Det kan likevel være tilfeller der en annen kontorplass er hensiktsmessig. Dette kan f.eks. være i tilfeller der Stortinget ikke har tilstrekkelig med kontorplasser til disposisjon. Utvalget foreslår at ansatte «i hovedsak» skal ha sin arbeidsplass i Stortinget.

Utvalget foreslår også å endre bestemmelsen som åpner for at gruppene kan bruke de ansatte «noe friere» i forbindelse med valgkamp. For både å utvide muligheten til å bruke de ansatte friere og gjøre bestemmelsen klar og tydelig foreslås det å sette en bestemt dato og å bruke begrepet «valgår». Dette gir mulighet til å benytte ansatte både ved kommunevalg og stortingsvalg.

4.2.1.3 GODTGJØRELSER OG NATURALYTELSER TIL REPRESENTANTER

Gjeldende regler åpner kun for at én nestleder kan få tilleggsgodtgjørelse. Grupper som har to nestledere kan kun gi tillegg til én av nestlederne. Utvalget foreslår at det åpnes for å kunne gi tilleggsgodtgjørelse til to nestledere.

Utvalget foreslår å innføre et unntak fra forbudet mot naturalytelser. Enkelte grupper ønsker å tegne helseforsikring for representantene. Utvalget mener det bør være opp til gruppene å vurdere om slik forsikring skal kunne tilbys. Utvalget foreslår at det generelle begrepet «forsikringsordninger» benyttes, og ikke begrense dette til helseforsikring. Det er etter utvalgets vurdering viktig at det klart fremkommer hvilke naturalytelser gruppene tilbyr representante-

ne. Åpenhet knyttet til bruken er svært viktig, og det foreslås at dette må presiseres i egen note i regnskapet, tilsvarende som for kjøp av tjenester fra partiorganisasjonen.

4.2.1.4 TILSKUDDETS STØRRELSE

Utvalget foreslår at grunntilskuddet økes til 4 mill. kroner. Denne økningen krever ikke endringer i retningslinjene. Utvalget foreslår også at opposisjonstilskuddet økes noe, men ikke i samme størrelse som grunntilskuddet. I gjeldende retningslinjer er dette regulert slik at nevnte tilskudd er like. Det må derfor foretas mindre justeringer i retningslinjene slik at tilskuddene skiller beløpsmessig.

Gjeldende retningslinjer sier at grupper med fem eller flere representanter skal motta et opposisjonstilskudd. Grupper i opposisjon med to til fire representanter får i dag et halvt grunntilskudd, og grupper i opposisjon med én representant får ikke tillegg. Utvalget foreslår at opposisjonstilskuddet ikke skal dif-

ferensieres, men viderefører gjeldende regel om at grupper med én representant ikke skal motta opposisjonstilskudd.

4.2.1.5 TILDELING

Bestemmelsen om tildeling er språklig endret og forenklet. I forslaget fremkommer det bare at det skal utarbeides et tilskuddsbrev til gruppene og tidspunktet for utbetaling av tilskuddet. Hva som skal fremkomme av tilskuddsbrevet reguleres av retningslinjene om bruk av tilskudd til partigruppene og av Stortingets økonomiregelverk.

4.2.1.6 UTFYLLENDE BESTEMMELSER

I gjeldende retningslinjer fremkommer det i romertallsvedtak II i ikrafttredelsesbestemmelsen at Stortingets presidentskap kan utfylle retningslinjene. Utvalget foreslår dette inntatt i en egen bestemmelse i de reviderte retningslinjene.

4.2.2 Forslag til strukturelle endringer

Gjeldende retningslinjer	Forslag til endring
§ 1 første ledd	§ 2 første ledd
§ 1 andre ledd	§ 1 og § 2 andre ledd
§ 1 tredje ledd	§ 8
§ 1 fjerde ledd	§ 10 første ledd
§ 1 femte ledd	§ 3 tredje ledd
§ 2	§ 3 første og andre ledd
§ 3 første, fjerde til syvende ledd	§ 4
§ 3 andre ledd	§ 10 andre ledd
§ 3 tredje ledd	§ 11
§ 4	§ 5
§ 5	§ 6
§ 6	§ 7
§ 7	§ 9
§ 8, romertall I	§ 13
§ 8, romertall II	§ 12
§ 8, romertall III	§ 9

4.3 Presidentskapets forslag til endringer

Presidentskapet foreslår at Stortinget vedtar de endringene i retningslinjene som utvalget har anbefalt. Presidentskapet mener at det er hensiktsmessig å omstrukturere retningslinjene for å gjøre dem tydeligere og mer brukervennlige. Presidentskapet vil påpeke at åpenhet knyttet til bruken av gruppestøtten er svært viktig, og støtter at både kjøp av tjenester fra partiet og hvilke naturalytelser gruppene tilbyr representantene klart må framkomme av egne noter i regnskapet. President-

skapet støtter forslaget om at ansatte kan ha sin arbeidsplass utenfor Stortinget, men vil presisere at dette ikke må bli tolket som en hovedregel. Det er kun ved tilfeller der Stortingets kontorkapasitet ikke er tilstrekkelig for antall ansatte i gruppene at annen kontor plassering kan være aktuelt. Presidentskapet bemerker at det kan by på praktiske problemer å sørge for samme service og oppfølging til ansatte som har kontor utenfor Stortingets lokaler som for de som har kontor på Stortinget. Det vil følgelig kunne bli en utfordring om antall gruppeansatte skul-

le endre seg vesentlig som følge av denne omleggingen.

De øvrige forslagene og vurderingene fra utvalget stiller presidentskapet seg bak og viser til utvalgets vurderinger.

5. Presidentskapets tilråding

Presidentskapet viser til merknadene ovenfor og rår Stortinget til å gjøre følgende

vedtak:

I

Fra 1. oktober 2013 fastsettes grunntilskuddet til kr 4 134 400 per år, opposisjonstilskuddet fastsettes til kr 2 584 000 per år og representanttilskuddet fastsettes til kr 682 186 per år. Beregningen av rådgiverstilskuddet til partiet med presidentskapsvervet videreføres uendret.

II

Gruppene får videreført gjeldende tilskuddsberegning ut 2013 dersom det gir et høyere tilskudd enn ny beregningsmodell. Dette gjelder ikke opposisjonstilskuddet ved eventuelt regjeringsskifte.

III

Følgende retningslinjer gjøres gjeldende for all bruk av tilskudd fra Stortinget til stortingsgrupper og uavhengige representanter:

Bruk av tilskudd til partigruppene

§ 1 Formål

Stortinget gir partigruppene tilskudd for at gruppene skal kunne drive sin virksomhet slik at stortingsrepresentantene kan utøve sitt stortingsverv.

§ 2 Virkeområde og definisjoner

Disse reglene gjelder all bruk av tilskudd fra Stortinget til stortingsgrupper og uavhengige representanter.

Med virksomhet i § 1 menes drift av et politisk og administrativt støtteapparat for stortingsgruppene, samt anskaffelse av varer og tjenester som gruppene finner nødvendig for å ivareta sine funksjoner i Stortinget.

§ 3 Rettslig stilling

Partienes stortingsgrupper og uavhengige representanter er å betrakte som egne juridiske enheter med ansvar for eget personell og egen økonomi.

Stortingsgruppene vedtar selv regler for sin økonomistyring.

Det er gruppenes ansvar å påse at tilskuddet blir brukt som forutsatt i retningslinjene. Er man i tvil, forelegges saken for presidentskapet.

§ 4 Tilskuddets størrelse

Gruppetilskuddets størrelse beregnes ut fra et grunntilskudd og et tilskudd per representant. Grupper som er i opposisjon, det vil si grupper som ikke er med i regjering, og har *to* representanter eller flere, får i tillegg et *opposisjonstilskudd*. Grupper i opposisjon med *én* representant får *ikke* tillegg. Den gruppen som har presidentvervet, får i tillegg dekket et beløp tilsvarende 50 prosent av en rådgiverstilling.

Ved regjeringsskifte vil opposisjonstillegget falle bort for partier som går inn i regjering, og komme i tillegg for partier som går over i opposisjon, fra den 1. i måneden etter at regjeringsskiftet har funnet sted.

Representanter som trer ut av sin stortingsgruppe og blir uavhengige, mottar 50 prosent av det til enhver tid gjeldende representantbaserte tilskuddet. Representanter som går over fra én gruppe til en annen, tar med seg 50 prosent av det representantbaserte tilskuddet. Tilskuddet til den stortingsgruppen de har trådt ut av reduseres med 100 prosent av det representantbaserte tilskuddet.

Grupper som reduseres etter et stortingsvalg, opprettholder sitt grunn- og representantbaserte tilskudd ut året. Deretter korrigeres tilskuddet i henhold til det nye antall representanter.

Grupper som faller helt ut av Stortinget etter et stortingsvalg, opprettholder sitt grunn- og representantbaserte tilskudd ut året. Deretter stoppes tilskuddet. Grupper som faller helt ut, skal tilbakebetale til Stortinget de tilskuddsmidlene som står ubrukt etter at alle avviklingskostnader er dekket.

§ 5 Forhold til egen partiorganisasjon

Det skal være et klart skille mellom den offentlige støtten som går til partiorganisasjonene, og *det tilskuddet* som bevilges over Stortingets budsjett til stortingsgruppene.

Ingen midler skal overføres til partiorganisasjonen sentralt. Gruppene kan likevel kjøpe følgende tjenester fra eget parti:

1. lønnskjøring,
2. regnskapsføring,
3. kommunikasjonstjenester og
4. HR-tjenester.

Honoraret for kjøp av slike tjenester skal kun dekke kostnadene partiet har ved å yte gruppen slike tjenester. Honorarets størrelse skal presiseres i egen note i regnskapsrapporten til presidentskapet.

Ansatte i stortingsgruppene skal *i hovedsak* ha sin arbeidsplass i Stortinget og ikke i partiorganisasjonen sentralt eller ved partikontorer lokalt i distriktene. Det er likevel anledning til å disponere personell noe friere *fra 1. mai i valgår*.

§ 6 Reiser og arrangementer

Representantenes utgifter til reiser og arrangementer dekkes over Stortingets driftsbudsjett i samsvar med bestemmelser om stortingsrepresentantenes godtgjørelser.

§ 7 Godtgjørelser og naturalytelser til representanter

Bortsett fra eventuell tilleggsgodtgjørelse til parlamentarisk leder og *inntil to nestledere* skal tilskuddsmidler ikke utbetales som godtgjørelse eller benyttes til naturalytelser til stortingsrepresentanter. Innberetningspliktige ytelser skal spesifiseres i egen note i regnskapsrapporten, slik at det framgår hva hver enkelt har mottatt. Det legges til grunn at de ytelser det her er snakk om må ha karakter av faste ordninger som kan ses som en form for godtgjørelse til vedkommende representant, og at situasjonsbestemte ytelser, som for eksempel åremålgaver/tilstelninger og lignende, faller utenfor.

Gruppene kan likevel tilby representantene forsikringsordninger. Forsikringsordningens kostnader skal presiseres i egen note i regnskapsrapporten til presidentskapet.

§ 8 Politisk reklame

Gruppetilskuddet skal ikke brukes til kjøp av politisk reklame for partier eller stortingsgrupper i media. Med politisk reklame menes annonser, kommersielle kampanjer og markedsføring av politiske standpunkter, verdier og budskap. Med medier menes alle former for medier, for eksempel aviser, radio, fjernsyn, nett, kino og boards. Gruppetilskuddet kan dog brukes til kjøp av stillingsannonser og lignende.

§ 9 Regnskapsføring og revisjon

Stortingsgrupper og uavhengige representanter skal føre regnskap. Årlig regnskapsrapport sendes til

presidentskapet innen 15. mai påfølgende år. Antall ansatte i stortingsgruppen skal framgå av regnskapsrapporten. Regnskapsrapporten skal følge kontantprinsippet og vise påløpte utgifter. Presidentskapet gir nærmere bestemmelser om regnskapsrapportens utforming, slik at rapportering kan skje etter en ensartet mal.

Regnskapene til stortingsgruppene og uavhengige representanter skal årlig revideres av en statsautorisert revisor oppnevnt av Stortingets presidentskap. Revisjonsberetningen for hvert grupperegnskap framlegges for presidentskapet sammen med regnskapsrapportene.

Revisor skal kunne bistå partigruppene med nødvendige avklaringer.

Revisor fakturerer hver enkelt gruppe direkte for sine tjenester.

Regnskapsrapporten og revisjonsberetningen gjøres offentlig tilgjengelige når de fremmes for presidentskapet.

§ 10 Tildeling

Hver enkelt gruppe mottar et tilskuddsbrev en gang i året der beregningen av tilskuddet framkommer.

Tilskuddet utbetales månedlig, med ca. 1/12 av det totale årsbeløpet.

§ 11 Regulering

Gruppetilskuddet reguleres årlig, hvorav 80 prosent følger årslønnsveksten i staten slik den framgår fra Det tekniske beregningsutvalget, og 20 prosent reguleres med konsumprisindeksen slik den framgår av Statistisk sentralbyrås beregninger. Gruppetilskuddet rundes av til nærmeste hele tusen kroner.

§ 12 Utfyllende bestemmelser

Stortingets presidentskap kan utfylle disse retningslinjene.

§ 13 Ikrafttreden

Retningslinjene trer i kraft fra 1.oktober 2013.

IV

Retningslinjene trer i kraft 1. oktober 2013.

Oslo, i Stortingets presidentskap, den 6. juni 2013

Dag Terje Andersen

Øyvind Korsberg

Per-Kristian Foss

Marit Nybakk

Akhtar Chaudhry

Laila Dāvøy

